

Voedselbeleid in Vlaanderen

De Vlaamse overheid opereert in een context van autonomie van de instellingsbesturen.

1. Het Vlaams onderwijsbeleid zorgde voor regelgevende basissen via

- [Het decreet leerlingenbegeleiding:](#)

Elke school moet verplicht een beleid op leerlingenbegeleiding ontwikkelen, implementeren en evalueren. Dit geïntegreerd beleid omvat 4 begeleidingsdomeinen:

- De onderwijsloopbaan
- Leren en studeren
- Psychisch en sociaal functioneren
- Preventieve gezondheidszorg

De school voorziet een brede basiszorg en verhoogde zorg voor leerlingen die het nodig hebben.

De brede basiszorg is de fase in het zorgcontinuüm waarbij de school vanuit een visie op leerlingenbegeleiding de ontwikkeling van alle leerlingen binnen de 4 begeleidingsdomeinen stimuleert door:

- Een krachtige leeromgeving aan te bieden
- De leerlingen systematisch op te volgen
- Actief te werken aan het verminderen van risicofactoren
- Beschermende factoren te versterken

Het hele schoolteam, ouders en leerlingen krijgen inspraak in dit beleid zodat het door iedereen gedragen is. De school neemt alle info over leerlingenbegeleiding op in het schoolreglement.

Scholen basisonderwijs integreren hun bestaande zorgbeleid in hun beleid rond leerlingenbegeleiding.

Een geïntegreerd beleid is afgestemd op het pedagogisch project van de school en vertaalt zich in de klaspraktijk van de leraar. Leerlingenbegeleiding staat niet los van het onderwijsgebeuren in de school maar maakt er integraal deel van uit. Bij de ontwikkeling van het beleid op leerlingenbegeleiding houdt de school rekening met de noden van zijn leerlingenpopulatie en de schoolse context.

In haar beleid neemt de school ook op hoe het schoolteam verder geprofessionaliseerd wordt in leerlingenbegeleiding.

Het werken aan het gezondheidsbeleid is onderdeel van het werken aan leerlingenbegeleiding. Het werken aan het voedingsbeleid is één van de thema's uit het gezondheidsbeleid. Door het werken aan het gezondheidsbeleid wordt er onder meer ingezet op beschermende factoren en het verminderen van risicofactoren.

Om te werken aan het gezondheidsbeleid is er een whole school approach vereist (de [methodiek van de gezonde school](#) in Vlaanderen).

De whole school approach sluit aan bij wat er in het decreet op leerlingenbegeleiding ook staat. Het uitgangspunt van de whole school approach is dat er meer nodig is dan educatie om te komen tot een gedragswijziging op vlak van gezondheid bij kinderen en jongeren. Zo wordt er

gesteld dat kinderen en jongeren best vertoeven in omgevingen waar ze uitgenodigd worden om gezonde keuzes te kunnen maken (sluit aan bij voorzien van krachtige leeromgevingen). Eén van de pijlers in de methodiek van gezonde school slaat op zorg en begeleiding. Dit gegeven sluit aan bij het uitgangspunt in het decreet dat er gezorgd wordt voor systematische opvolging van leerlingen en waar nodig voorzien van hulp en begeleiding.

- De [onderwijsdoelen](#) en de daaraan verbonden [sleutelcompetenties](#), waarvan o.a. deze voor lichamelijke en geestelijke gezondheid moet garanderen dat scholen met leerlingen werken rond o.m. het opbouwen, onderhouden en versterken van een gezonde levensstijl, ook wat voeding betreft.
- Het [participatiedecreet](#), meer bepaald Art 21.10° van het participatiedecreet dat toelaat dat het welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid van een school ten aanzien van leerlingen, met inbegrip van het in eigen beheer of door derden verstrekken van gezonde en evenwichtige schoolmaaltijden te bespreken.
- Het [gelijkeonderwijskansenbeleid \(GOK-beleid\)](#) dat alle kinderen dezelfde optimale mogelijkheden wil bieden om te leren en zich te ontwikkelen.

Het GOK-beleid bestaat uit 3 pijlers (inschrijvingsrecht, rechtsbescherming en ondersteuning van scholen), maar vooral de toekenning van gedifferentieerde omkadering en werkingsmiddelen op basis van leerlingenkenmerken moet scholen met leerlingen uit kwetsbare gezinnen toelaten leerlingen optimale leer- en ontwikkelingskansen te bieden en een zo optimaal mogelijke schoolloopbaan voor haar leerlingen te ondersteunen met gerichte inspanningen.

- Er is de **regelgeving inzake [maximumfactuur/kosten\(beheersing\)](#)**, zie ook hieronder m.b.t. financiering van voeding op school (maaltijden, drank of tussendoortjes) via bijdrage van ouders.
- **Er is de erkenningsvoorwaarde voor scholen om rekening te houden met het respecteren mensen-/kinderrechten.**

Scholen zijn gehouden aan de naleving van o.m. het [Kinderrechtenverdrag](#) (Internationaal Verdrag over de Rechten van het Kind, op 20 november 1989 aangenomen door de Verenigde Naties). In België kreeg het begin 1992 kracht van wet. Het geldt voor iedereen die minderjarig (jonger dan 18) is en omvat o.m. het recht op onderwijs, op zorg, opvoeding en familie, maar ook **op wonen, voeding, kleding**.

Het Kinderrechtencommissariaat legt op zijn website uit dat dit concreet betekent dit elk kind recht heeft "op een leven dat genoeg kansen biedt voor jouw lichamelijke, geestelijke, verstandelijke, zedelijke en sociale ontwikkeling. Je hebt recht op een passende levensstandaard (art 27).

- *Je hebt recht op een dak boven je hoofd, kleren, **genoeg eten en drinken**.*
- *Je moet kansen krijgen om te leren en om je plaats te vinden in de samenleving.*
- *Het betekent ook dat er iemand voor je zorgt als je ziek bent of een handicap hebt.*

- *Je ouders zijn de eerste verantwoordelijken om in je onderhoud te voorzien. Minstens tot je achttiende verjaardag. In België, onder bepaalde voorwaarden, zolang je studeert.*
  - *Als je ouders dit niet kunnen bieden, dan moet de overheid helpen.”*
- [Het decreet betreffende de kwaliteit in onderwijs](#) dat onder meer ook opdrachten bevat voor pedagogische begeleidingsdiensten en de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie ziet o.a. toe op het behalen van de onderwijsdoelen, de invulling voor het decreet op leerlingenbegeleiding en de erkenningsvoorwaarde voor scholen via het [OK-kader](#).

2. Voor het voedingsbeleid werkt het Vlaams onderwijsbeleid werkt mee aan:

2.1. Het behalen van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen door het [Decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid](#)

Doel: gezondheid van iedereen en heel in het bijzonder van kinderen en jongeren bevorderen, beschermen en behouden via een preventief gezondheidsbeleid.

In het decreet wordt er bepaald hoe er moet worden gewerkt aan het gezondheidsbeleid in Vlaanderen. Dit geeft repercussies voor het werk in scholen en CLB's.

Het gaat daarbij om **preventieve gezondheidszorg (een beleid binnen de gezondheidszorg) maar evenzeer om facettenbeleid** (een beleid in andere domeinen dan de gezondheidszorg), **ook wel HIAP (Health in all policies) genoemd.**

Uitgangspunt daarbij is dat gezondheid en ziekte haast altijd bepaald worden door verschillende determinanten en risicofactoren. De determinanten en factoren voor gezondheid wilt de overheid gunstig beïnvloeden door een beleid te voeren in de verschillende levensdomeinen zoals: het gezin en de kinderopvang, het onderwijs, het werk, de vrije tijd, de buurt of gemeente en zorg en welzijn. Dit impliceert dat de overheid tegelijk moet inzetten op een veelheid van interventies. Om dit duidelijk te maken wordt gebruikt gemaakt van een (gezondheids)matrix (zie hierboven voor scholen: methodiek van de gezonde school). De vier horizontale lijnen van die matrix vormen vier types van preventiestrategieën: educatie, omgevingsinterventies, afspraken en regels en zorg en begeleiding. De kolommen vormen de aangrijpingspunten voor deze preventiestrategieën: gaande van het individu tot de brede omgeving.

Per levensdomein kunnen de kolommen van de matrix anders zijn. Voor scholen zijn dit bijvoorbeeld: de leerling, de klas, heel de school, de omgeving buiten de school. Voor de eerstelijns zouden die kunnen zijn: de individuele burger, zijn directe leefomgeving (gezin, verblijfsentiteit), de voorziening waar hij een beroep op doet, de samenleving. Het is de bedoeling om in alle velden van de matrix initiatieven te nemen, maar dat is niet altijd mogelijk.

Aan dit decreet zijn **de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen** gekoppeld.

Voor voedingsbeleid is van belang: [de Vlaming Leeft Gezonder](#).

Aan deze doelstelling is er een [strategisch plan](#) gekoppeld.

De globale doelstelling voor De Vlaming leeft gezonder in 2025 is:

Tegen 2025 leven we **gezonder op vlak van gezond eten**, sedentair gedrag, lichaamsbeweging, tabak en alcohol en drugs.

Voor onderwijs is daarin gespecificeerd:

Tegen 2025 voert 80% van de basisscholen en 80% van de secundaire scholen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

Tegen 2025 voert een toenemend percentage van de hogescholen en universiteiten een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is.

Aan het strategische plan zijn er strategieën verbonden waaraan kan worden gewerkt en voorbeelden van acties vastgehangen. Voor onderwijs staan de volgende preventiestrategieën vermeld:

Scholen voeren, ondersteund door **de kadmethodek gezonde school**, een **preventief gezondheidsbeleid dat deel uitmaakt van het algemeen schoolbeleid en dat volgende elementen omvat:**

- Scholen informeren, sensibiliseren en vormen hun leerlingen op vlak van gezonde leefstijl;
- Scholen betrekken de ouders hierbij en hebben aandacht voor specifieke doelgroepen;
- Scholen zorgen voor voldoende deskundigheid van hun personeel op vlak van gezonde leefstijl, zowel wat betreft kwaliteitsvolle gezondheidseducatie als om een kwaliteitsvol preventief gezondheidsbeleid uit te werken en uit te voeren, met aandacht voor specifieke doelgroepen;
- Schoolpersoneel heeft een voorbeeldfunctie en motiveert hiermee de leerlingen tot een gezonde leefstijl;
- Scholen creëren een gezondheidsbevorderende omgeving met aandacht voor specifieke doelgroepen ;
- Scholen maken afspraken en regels die het preventieve gezondheidsbeleid ondersteunen.

Via [de Preventiepeiling van het Vlaams Instituut Gezond Leven](#) wordt nagegaan hoever onderwijsinstellingen staan in het kwaliteitsvol werken aan het preventief gezondheidsbeleid.

Laatste resultaat uit de Preventiepeiling wat betreft het voedingsbeleid, met daaronder ook het aanbod van warme maaltijden:

- [factsheet voor het basisonderwijs](#)
- [Factsheet voor het secundair onderwijs](#)

2.2. Het uitwerken van een [Vlaamse voedselstrategie](#)

De Vlaamse Regering heeft zich als doel gesteld om een sterk en geïntegreerd Vlaams voedselbeleid te ontwikkelen. Gezond, duurzaam, voldoende en veilig voedsel aan een correcte prijs voor iedere schakel van de voedingsketen staat centraal binnen een voedselbeleid.

De minister van Landbouw coördineert de weg naar een voedselbeleid in Vlaanderen en stond ook in voor de organisatie van een Vlaamse voedseltop. Het Departement Landbouw en Visserij kreeg daarbij een leidende rol om de samenwerking met alle relevante beleidsdomeinen, -niveaus en stakeholders aan te gaan. Het werken aan een Vlaamse voedselstrategie wordt opgehangen aan vier strategische doelstellingen:

1. Voluit voor een veerkrachtige voedsleconomie
2. Voedsel verbindt boer en burger

3. Circulair en duurzaam ondernemen voor de toekomst
4. Gezonde en duurzame voeding voor iedereen

Het werken aan een voedingsbeleid binnen scholen sluit het meeste aan bij de vierde doelstelling, waarin er gezorgd wordt voor:

- (H)eerlijk voedsel van bij ons
- Gezonde en duurzame voedingspatronen
- Voedselarmoede terugdringen
- Kracht van sociaal ondernemerschap

Naar aanleiding van het traject naar de voedseltop werd er gewerkt met werven, voedseltafels en exploratieoefeningen. Werven maakten het afgelopen periode mogelijk om een aantal voorstellen ter verbetering beleidsdomeinoverschrijdend al te doen.

Zo werd samen met het team van Milieubeleid op School afgesproken dat zij voortaan, wanneer scholen om coaching vragen voor duurzaam voedingsbeleid, alle informatie over het voedingsbeleid meenemen en wijzen op al het ter beschikking staande materiaal en projecten.

De voedseltafels worden door collega's landbouw ondersteund. Twee tafels worden door het departement Onderwijs en Vorming mee gevolgd Brooddoosnodig en Plattelandsklassen.

- Uitrollen naar meer steden van [Brooddoosnodig](#)

Onderwijs is onder meer betrokken bij voedselwerven 5 en 6 in de Vlaamse voedselstrategie

[5. Gezonde, duurzame en betaalbare voedingspatronen aanmoedigen via diverse catering-settings](#)

[6. Toegang van kinderen en jongeren tot voldoende, gezonde en duurzame voeding garanderen](#)

2.3. Het bijdragen aan het Vlaams beleid inzake armoedebestrijding

Het beleidsdomein Onderwijs werkt actief mee aan de uitvoering van het [Vlaams Actieplan Armoedebeleid \(VAPA 2020-2024\)](#).

Voor onderwijs zijn daarin onder punt 7.3.1. volgende punten voorzien:

Onderwijs zet in op kostenbeheersend beleid

Om, onder meer, de lege-brooddozenproblematiek aan te pakken stimuleren we het kostenbewustzijn en kostenbeheersend beleid in scholen. Daartoe ondersteunen we:

- 1) vzw Krijt, een fusie van een deelwerking van vzw SOS Schulden op school en het project Samen tegen onbetaalde schoolfacturen (STOS, trekker Welzijnszorg). Zij zet in op sensibilisering, het ondersteunen en begeleiden van scholen, het opleiden van coaches (train-the-trainer trajecten), het organiseren van studiedagen en workshops en het ontwikkelen van ondersteuningsmaterialen (handleidingen, methodieken, goede praktijkvoorbeelden).
- 2) Stichting Robin, dat een zgn. Robin-pas uitrolt. De pas dient voor de aankoop van leermiddelen bij de start van het schooljaar en dit via de online platformen van de deelnemende

distributiepartners. Met de Robin-pas kan er dan bij aankoop aan de start van het schooljaar respectievelijk de nodige renteloze spreiding van betaling (type 1 pas) en eventuele gespreide renteloze betaling en korting (momenteel 25%, type 2 – vertegenwoordigt nu 43% van de gebruikte passen) worden verrekend.

- 3) Om de kwaliteit van leermiddelen te versterken en (in mindere mate) om onnodige kosten tegen te gaan, faciliteert de minister de Kwaliteitsalliantie. Daarin overleggen onderwijsverstrekkers, uitgeverijen en andere stakeholders (oa Netwerk tegen Armoede). Zie [eindrapport](#) met engagementen, dat het startpunt voor de verdere werkzaamheden vormt.

2.4 Werkt mee aan de opvolging van het [jeugd- en kinderrechtenbeleid](#) waarin onder meer ook aandacht wordt gevraagd voor het welbevinden en voor de Europese Kindgarantie

- Europese Kindgarantie (aangenomen op 14 juni 2021, bouwt voort op Aanbeveling van de Commissie 2013/112/EU van 20 februari 2013 "Investeren in kinderen"; i.c. de vicieuze cirkel van achterstand doorbreken"Europese pijler van sociale rechten (principe 11); de EU strategie kinderrechten 14 juni 2021)

Doel: garanderen dat kinderen in nood toegang hebben tot gratis hoogwaardige voor- en vroegschoolse educatie en opvang, onderwijs, een gezonde maaltijd per schooldag gezondheidszorg, en daadwerkelijke toegang hebben tot gezonde voeding en adequate huisvesting.

M.b.t. onderwijs stelt de Kindgarantie onder meer het volgende:

*Om ervoor te zorgen dat kinderen in nood daadwerkelijke en gratis toegang hebben tot hoogwaardige voor- en vroegschoolse educatie en opvang, onderwijs en schoolgerelateerde activiteiten en **elke schooldag een gezonde maaltijd krijgen**, wordt de lidstaten aanbevolen om:*

a) de financiële en niet-financiële belemmeringen voor deelname aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang, onderwijs en schoolgerelateerde activiteiten in kaart te brengen en aan te pakken; (...)

(k) een kader te ontwikkelen voor samenwerking tussen onderwijsinstellingen, lokale gemeenschappen, sociale, gezondheidszorg- en kinderbeschermingsdiensten, gezinnen en actoren van de sociale economie om inclusief onderwijs te ondersteunen, in naschoolse opvang te voorzien, mogelijkheden te bieden om deel te nemen aan sport-, vrijetijds- en culturele activiteiten, en te zorgen voor de bouw van en investeringen in onderwijsinstellingen als centra van inclusie en participatie.

Van elke lidstaat werd verwacht dat het een actieplan voor de periode tot 2030 coördineert en bij de Commissie indient. De lidstaten moeten om de 2 jaar aan de Commissie verslag uitbrengen over de vorderingen. De Vlaamse regering en andere betrokken overheden hebben de aanbevelingen vertaald naar een resem acties die al beslist of in de pijplijn zitten (mee ingegeven door de timing van het Belgisch Nationaal Actieplan (4 mei 2022)). Daarnaast werd ook een aantal reguliere beleidsmaatregelen zichtbaar gemaakt.

2.5. Volgt Internationale kaders

Belangrijk kaders waaraan het gezondheidsbeleid, inclusief het voedingsbeleid, kan worden opgehangen zijn:

- de [SDG's of sustainable development goals](#), aangenomen door de algemene vergadering van de VN met Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling. Gedurende de komende 15 jaar moeten 17 SDG's, die gekoppeld worden aan 169 targets, een actieplan vormen om de mensheid te bevrijden van armoede en de planeet terug op de koers richting duurzaamheid te plaatsen. Een aantal SDG's is rechtstreeks gerelateerd aan investeringen in het voedselbeleid in onderwijs o.a. geen honger, een goede gezondheid en welzijn, schoon water en sanitair.

- Volgens de WHO zijn er zes intergerelateerde categorieën van gedrag, van belang tijdens de kindertijd en jeugd jaren, die een significant verschil kunnen betekenen in cijfers over sterfte, ziekte en minder goed functioneren namelijk:

1. tabaksgebruik,
2. grensoverschrijdend en gewelddadig gedrag (dat handelt over pesten, seksueel overschrijdbaar gedrag, genitale verminking, eengerelateerd geweld etc. en gaat ook breed zoals over roepen tegen kinderen),
3. alcoholgebruik,
4. voedingsgedag (inclusief aandacht voor voedselveiligheid),
5. een sedentaire levensstijl en
6. het seksueel gedrag.

2.6. Houdt onderwijsinstellingen op de hoogte van wettelijke verplichtingen die komen van andere beleidsdomeinen en faciliteert waar wenselijk

Verschillende richtlijnen en normen moeten in scholen worden gevolgd om te voorkomen dat de gezondheid van schoolpersoneel en leerlingen in het gedrang komt. Hiervoor wordt er overlegd en samengewerkt met andere beleidsdomeinen, gezamenlijk initiatieven opgezet (bv studiedagen of opvolging systeem uitgedokterd) en eventueel ook meegewerkt aan actieplannen; Er wordt er naar gestreefd dat de richtlijnen vertaald worden naar de onderwijscontext.

Bv. twee belangrijke:

- o FAVV: bewaken van voedselveiligheid, zie ook website: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-en-administraties/organisatie-en-beheer/welzijn-veiligheid-en-gezondheid/voedselveiligheid-het-federaal-voedselagentschap-en-je-onderwijsinstelling>
- o VMM: Tegengaan van lood in water, tegengaan van gebruik pesticiden, ...

2.7. Volgt mee projecten op

Bestaande projecten die binnen de Vlaamse overheid worden uitgerold: "[Oog voor lekkers](#)"

Verschillende projecten zijn nog in ontwikkeling en worden mee gevolgd:

- Deelname Gezond Leven aan Schools For Health van [EUforHealthFund](#)
- Deelname Rikolto aan <https://schoolfood4change.eu/>
  - Scholen en steden uit 12 landen leren van elkaar en doen aanbevelingen voor een beter beleid. Hoe zorg je voor efficiëntere procedures voor aanbestedingen? Hoe zorg je dat schoolkoks de kennis hebben om goed eten op maat van kinderen en jongeren te maken? En hoe verweven we voeding in elk aspect van de school, zodat weten en doen samengaan? Rikolto kijkt steeds samen met elke school wat voor hen de beste aanpak is: ontbijtbarretjes gevuld met gezonde voedseloverschotten, seizoensgebonden fruitmomenten dankzij de lokale boerencoöperatie, heerlijke soep boordevol vitamines ... Hierbij werken ze ook solidariteitsmechanismen uit, zodat gezond en duurzaam voor iedereen de makkelijkste keuze wordt.

2.8. Bezorgt input voor de [Global Survey of School Meal Programs](#).

2.9. Volgt mee onderzoeken op

O.a.

1.2.9.1. In opdracht van de Vlaamse Overheid (Departement Zorg) werkt het Vlaams Instituut Gezond Leven in samenwerking met Universiteit Gent aan **verschillende initiatieven, strategieën en interventies rond toegankelijke schoolmaaltijden voor mensen in maatschappelijk kwetsbare situatie in binnen- en buitenland verder in kaart brengen**. Dit aan de hand van een literatuurstudie en gesprekken met organisaties die in Vlaanderen reeds initiatieven nemen/genomen hebben. Daarbij gaat aandacht naar o.a. de (kosten) effectiviteit, knelpunten, succesfactoren en principes van proportioneel universalisme.

1.2.9.2. In opdracht van het departement Zorg werkt Idea Consult aan een onderzoek over het gezondheidsbeleid in Vlaanderen. **Het onderzoek beoogt een antwoord te bieden op onderstaande onderzoeksvragen. Daarbij worden 4 luiken onderscheiden: de huidige situatie in kaart brengen (as is), een gewenste toekomst in kaart brengen (to be), pistes naar een gepaste organisatie om de to be te realiseren (strategie & governance) en ten slotte een luik rond impactmeting en evaluatie.**

Onderzoeksvragen	
AS IS	
1.	In welke mate werken scholen met (één of meer) specifieke bestaande kaders rond preventief gezondheidsbeleid? <ul style="list-style-type: none"> a. Welke factoren spelen mee waarom ze dit wel/niet te doen? Om dit in meer of mindere mate te doen? b. Welke factoren bepalen de keuze voor één specifiek kader of beleidsmethodiek: Gezonde School, VAD, Sensoa...?
2.	Welke stappen doorlopen scholen in de ontwikkeling van een gezondheidsbeleid? (bv. keuze gezondheidsbeleid, keuze kader, thema's selecteren, doelstellingen bepalen, aanpak, acties uitwerken en uitvoeren, evaluatie, ...).
3.	Welke keuzes worden wanneer genomen en op welke manier? Wie is betrokken (en wie niet)?
4.	Welke drempels ervaren scholen wanneer in het werken aan een gezondheidsbeleid? (binnen scholen, externe contextfactoren ...)
5.	Welke succesfactoren en hefboomen ervaren scholen wanneer in het werken aan een gezondheidsbeleid (bv. bij het voor-/overkomen van drempels)? (binnen scholen, externe contextfactoren ...)
6.	Welke noden ervaren scholen (en de actoren binnen scholen) om van een ad hoc acties naar een beleid te gaan? Welke ondersteuning hebben ze nodig? Wanneer in het proces?

7. In welke mate kennen en begrijpen de scholen de kadermethodiek gezonde school en haar verschillende onderdelen? a. Wat is er goed aan? b. Welke drempels ondervindt men hierbij?
8. In welke mate kennen en gebruiken de scholen andere beleidsmethodieken? a. Wat is er goed aan? b. Welke drempels ondervindt men hierbij?
9. Wat is de rol van de partnerorganisaties (zowel PBD, CLB als preventieactoren/expertisepartners) i.h.k.v. preventief gezondheidsbeleid? In welke mate is dit duidelijk voor scholen?
10. Wanneer en op welke manier is er contact met partnerorganisaties (zowel PBD, CLB als preventieactoren/expertisepartners)? Wanneer en op welke manier komt men in contact met tools en informatie van actoren binnen het preventieve gezondheidsbeleid? a. In welke mate is men tevreden hierover? b. Wat is er goed? c. Wat kan er beter? (bv. m.b.t. een meer geïntegreerde werking)
TO BE
11. Welke ondersteuning wordt er idealiter geboden aan scholen om te evolueren naar een procesmatige continuerende aanpak? Hoe? Wanneer? Aan welke ondersteuningsvormen is er naast het al bestaande aanbod nog nood?
12. Welke factoren beïnvloeden de ondersteuningsaanpak die nodig is? Zijn er hierbij verschillen tussen scholen op basis waarvan de (beleids)aanpak dient te differentiëren?
13. Wat kunnen we leren van succesvolle praktijken in Vlaanderen?
14. Wat kunnen we leren uit de aanpak van goede praktijken (o.a. uit Nederland)?
STRATEGIE & GOVERNANCE
15. Hoe wordt het preventief gezondheidsbeleid voor scholen best georganiseerd (welke onderwijs- en gezondheidsactoren, samenwerking en taakverdeling, communicatie, ...)?
16. Welke elementen dienen zeker deel uit te maken van een meerjarenstrategie? Wat is er nodig aan aanvullende ondersteunende voorwaarden en maatregelen?
17. Moet de organisatie aangepast worden? Op welke manier? Wat zijn de voor- en nadelen?
IMPACTMETING & EVALUATIE
18. Hoe detecteren scholen gezondheidsnoden (bronnen, methodes ...)? In welke mate hebben scholen een geïnformeerd beeld van de gezondheidsnoden? Wat gebeurt er met die informatie?
19. Hoe kunnen initiatieven i.v.m. gezondheidsbeleid en de gerealiseerde impact op de gezondheidsdeterminanten van de leerlingen en de omgevingsfactoren geëvalueerd worden? a. Welke informatie moet verzameld worden? Door wie? Wat vinden de betrokken actoren binnen onderwijs relevant? Wat vindt men haalbaar? b. Welke bestaande gegevens zijn relevante gegevens (bv. bij CLB's en andere actoren)? Hoe kunnen bestaande beter ingezet worden in het gezondheidsbeleid van scholen? c. Hoe en door wie worden er lessen getrokken?

2.10. Zet in op ondersteuning van schoolbeleid via communicatie, tools, visie, professionalisering.

Verschillende beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid voorzien subsidies voor expertsen allerhande om scholen te ondersteunen in het werken aan een gezondheidsbeleid, heel in het bijzonder in het werken aan een voedselbeleid.

Voorbeelden:

- [Gezonde School | Gezond Leven](#) (de Whole school approach van de WHO): daarin staan ook pijlers die in het onderzoek van Lekkers op School naar voren komen zoals: betrokkenheid van ouders, koppeling van het aanbod aan educatie, ...
- [Gids schoolmaaltijden](#)
- [Aanbevelingen aanbod gezonde dranken: aanbevelingen, stappenplan, checklist en e-tutorial.](#)
- [Aanbevelingen aanbod gezonde tussendoortjes: aanbevelingen, stappenplan, checklist en e-tutorial.](#)
- [Leerlijnen](#)
- [Snack and Chill](#)
- [Milieubeleid op School](#)
- ...

Al het materiaal komende van experts wordt gecommuniceerd via de communicatiekanalen van het Departement Onderwijs en Vorming. Het voorhanden zijnde materiaal is samengebracht op [één website voor gezondheid op school.](#)

Op [KlasCement](#) wordt het educatief materiaal teruggevonden via: www.klascement.net/thema/gezondenduurzaameten

Ook via onderwijsverstrekkers en CLB-nettennetten wordt info over de ondersteuning van het voedingsbeleid teruggevonden